

L'Esquella de la Torratxa

Any XLV.

Número 2271

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 15 de setembre de 1922

PERTENECE A LA BIBLIOTECA

ELS TEMPS CANVIEN

Això matarà allò

ANTONIO LOPEZ

— IMPRESOR —

Trabajos de lujo

Ediciones

Impresiones de todas clases

Cale del Olmo, núm. 8

BARCELONA

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
d'entretens
1922

Exposició permanent de les últimes novetats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

GASTROL ★ MIRET ★

Muy eficaz contra las enfermedades del ESTÓMAGO e INTESTINOS
DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-IVEROSIMILES

• **ARAGON 229**

BARCELONA.

—No s'inquieti. Gasti "AGUA DE LA CHINA" que resguarda la caiguda del cabell i li dona el seu color primitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferràn) Barcelona

Abonaments mensuals

75 pts.	60 coberts	(3 plats, pa vi i postres)	
99 »	60 »	(4 » » » »)	
150 »	60 »	(4 » » » » gelats i encurtits)	

COBERTS

2'75	4 plats,	mantegat o flan	} Vi comprès
3'75	4 »	últim pollastre rostit	
4'50	5 »	» » » »	

SALÓ PER A BANQUETS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Notes d'un veí

Es mitja nit del 11 de setembre. L'estàtua d'En Casanova redreça la seva silueta fosca, al costat d'unes escales. Sembla que l'acabin de posar, tret d'algun panteó. Arriben un grup amb corones. Arriba més gent i més corones. Comencen a cantar *Els Segadors*.

La una de la matinada. Plovisqueja. Pel pedestal van pujant les corones i l'estàtua sembla un pomell independent, un pomell que s'hagués indisciplinat contra En Folch i Torres. Més *Segadors*. Ara és una gentada la que arriba. Aplauzeixen, criden, la policia pren posicions, i la dona ens crida: «Fiqueu-se a dins, que poden tirar algun tret». La policia no fa res, i la gentada canta que cantarà *Els Segadors*.

*
**

Jo trobo que *Els Segadors* són més himne l'onze de setembre que no pas els demés dies. Són l'himne de l'onze de setembre, com les Caramelles el del dis-sabte de Glòria, i el «Noi de la mare» el de Nadal. Perquè amb *Els Segadors*, no's pot caminar cantant-los, i an aquí, a la vora d'En Casanova com que s'ha d'estar aturat, es canten com no s'han cantat mai. I com que és de nit, se barregen amb l'ombra i se barregen amb el silenci i agafen una solemnitat de cant eclesiàstic, com si tota aquella gentada que vé del teatre, vingués del cementiri i fossin ombres de canonges entonant el cant pla.

—Feien bonic *Els Segadors*, veritat?—em diu la dona.

—Tan bonic que no s'haurien de cantar més que avui, una vegada a l'any i a la nit.

*
**

Però ja és de dia. Són les vuit, i ja els tornem a sentir.

—Qui són?—demano.

—Són jovent.

Són dependents que arriben dels quatre punts cardinals de la ciutat, i abans de distribuir-se pels magatzems, pels escriptors, pels Bancs i les botigues, han de veure an En Casanova, i com veure an En Casanova i sentir-se a la gola *Els Segadors* és fatal, engeguen el «Catalunya, triomfant...» fins a tres quarts de nou, hora de llista.

Ha estat la «diana». Quan se'n van els dependents arriben els amos. L'amo no canta, perquè el cantar no fa amo, però hi ha «retén» de cantaires que mantenen el cant sagrat, i a cada comissió nombrosa, li en dediquen un tros.

Arriben els «Pomells de Joventut» amb pomells, que encara no els havien portat. Cada «Pomell» porta un pomell. I també canten *Els Segadors*. Jo em pensava que no els cantarien, que aquelles criatures encara no els haurien après, però amb tan poca edat ja els saben. I quan acaben els petits, tornen els grans. Hi tornen a l'arribar el Municipi, a l'arribar la Diputació, a l'arribar la Mancomunitat, a l'arribar En Guimerà, a l'arribar En Macià, a l'arribar tothom. Pensem: Ara els guàrdies de seguretat, obsessionats, els cantaran d'esma i sense lletra, però els cantaran.

*
**

Les dues, calma. Les tres, mitja calma. Les quatre, apareixen unes comissions estranyes. Són els txecoslovacs, els holandesos, els hongaresos, els rutenis, els suïssos, que han vingut a les regates de rem, i que ja deuen saber *Els Segadors*. No els saben, però el públic els sap per ells i esclaten, quan les comissions extenen les seves banderes.

Després, plou. El cel és gris plom. El carrer gris i pren la Ronda un aire europeu. Se va fent nit i la gentada s'espessa. *Els Segadors* inflen la bòveda de seda i de cotó, i observo que quan criden el «bon cop de falç!», els paraigües s'aixequen dos pams en l'aire.

*
**

Tornem del *cine*. Segueix plovent. Hi han dues dotzenes de persones, rodejant l'estàtua i les corones. Han cremat unes teies, com si sota la pedra estigués el propi cos d'En Casanova. «Això es complica—dic a la dona,—l'any que vé hi posaran catafalc.»

—Me sembla que això s'ha acabat—em diu la dona.

—Potser sí...

A les dues, de la matinada, han sortit de la vetllada patriòtica i tornen a cantar *Els Segadors!* Dormim, finalment. Al matí, molt serio, dic a la dona:

—Agafa el disc de *Els Segadors* del gramofon i tanca'l sota clau, i no el treguis fins que jo t'ho mani.

PARADOX

Aquell Casanovas

No ens ho empesquem. Es tan històric com el monestir de Ripoll, i ens ha estat contat pel mateix protagonista.

Aquest protagonista és En Joan Casanovas, el diputat provincial. En Casanovas és una mena de Lluís XIV, però a l'inrevès, un Lluís XIV republicà. Hi és per tot arreu i pot dir, orgullosament: L'esquerra sóc jo. Com a esquerra íntegra i integral va anar a Tortosa, a pendre part en un míting, al costat d'En Marcelí Domingo. Quan va acabar de parlar i de rebre l'ovació, tothom se va tornar a preguntar:

—Com se diu?

—Casanovas.

Un vell republicà, president de comitè, que seia al costat d'En Marcelí Domingo, preguntà a aquest:

—Escolti, senyor Domingo, aquest Casanovas, és de Barcelona?

—Si—respongué En Domingo.

I el vell republicà, observà:

—Déu ésser parent d'aquell pel que cada any hi ha garrotades, oi?

Ahir, avui i demà

L'homenatge an En Casanova ha estat solemne com mai. Dues mil corones. Dos mil cants d'*Els Segadors*. Dos mil botigues tancades.

Ha estat la novetat d'aquest any, el tancament de botigues. Fa vint-i-cinc anys, els primers que portaren una corona al monument d'En Casanova, varen ésser tancats. Aquest any arriben a tancar les botigues.

L'homenatge és ja oficial. An aquest s'ha afegit un tancament de botigues durant dues hores. L'Aguiló, que no se'n pot estar de ter càlculs, ni fins sota l'estàtua d'En Casanova, va dir:

—L'any que vé, l'onze de setembre, serà festa.

Frégolis

En Frégoli encara es conserva, encara té gent i encara té fama. En Frégoli és el Ninon de Lençols, mascle, de l'escenari.

Bé és veritat que encara no ha trobat rival. En Frégoli, segueix essent el Frégoli inimitable.

—No ha trobat ningú que li disputés la glòria d'ésser el primer transformista?—li preguntà un periodista.

—Si, un—respongué En Frégoli—i per cert que conservo d'ell un grat record.

—Es italià, aquest transformista rival?

—No. Es espanyol.

En Frégoli es posà a riure:—Es En Junoy.

EL PAGÈS MAI ESTÀ CONTENT

—Amb la pluja d'aquests dies, trobo el vi una mica aigualit.

Els còmics ja ens tornen a menaçar amb la vaga Quina gent més poc soferta! Què farien si fossin autors? Sobre tot si fossin autors del teatre català.

La vaga de la fam! A no ésser que es diguessin Montero o Josep M.ª Folch i Torres!

DANSA MODERNA

La propina

De quan en quan surt en els periòdics—sobre tot a l'estiu que les notícies escassegen—una nota més o menys llarga, més o menys *documentada*, sobre la pròxima mort de la propina.

Ens diuen que ara va de debó. I un pensa que potser és veritat, perquè se'ns assegura que a França, el clàssic país del *pourboire*, la propina està en camí de desaparèixer. Els mateixos interessats, els que abans paraven dia i nit la mà, reclamen la supressió de la propina com a cosa humiliant, poc elegant i poc digne, com si s'haguessin enterat de la frase d'En Pestaña que diu que la propina rebaixa al qui la dona i al qui la reb.

Nosaltres que, modèstia apart, som d'aquells que quan els altres hi van nosaltres ja en tornem (això només ho diem per a imitar l'estil d'En Francesc Pujols) no podem creure, per desgràcia nostra, en la mort de la propina. La propina, com la matèria, no mor, es transforma. I per a demostrar-ho no ens mourem de França, ja que d'Espanya ni cal parlar-ne, després que un gremi tan societari com el dels dependents barbers, que fan una vaga cada any, ha reinstaurat la propina.

A França, en els moments actuals, ni el porter de l'hotel, ni el cambrer, ni la cambrera, ni el *botones*, demanen propina. Sabeu per què? Perquè la situació d'aquesta gent ha canviat tant, que són ells els qui la donen al pobre *senyor* que té la desgràcia de caure a les seves mans. Aquell *senyor*, certament, podia haver anat a parar a una altra casa; i la manera d'agrair-li que hagi anat en aquella i no a una altra, és donant-li una propina, amb combinació amb el propietari de l'hotel, naturalment.

La propina no es perd, es transforma.

Un centenari

El quart centenari del primer viatge al volt del

món fet per Elcano, El Cano o Del Cano, que encara no hem pogut treure en clar com s'escriu aquest nom, sembla que ha sigut a Barcelona una cosa bastant magreta.

El curiós és que en una comunicació oficial anunciant l'homenatge, el nom de l'atrevit navegant venia escrit de dues o tres maneres distintes.

Nosaltres ens en estranyàrem. Un humorista ens va respondre:

—Ho han fet per a contentar a tothom.

Però més humor hi havia encara en la resposta d'un altre, que sentint com un periodista es queixava de que l'homenatge hagués sigut un acte tan gris i apagat, li va respondre:

—Quin homenatge voleu que se li faci a un senyor que ningú sap ben bé com se diu?

El capellà gormant

Quasi bé tots hem llegit els llibres galants, deguts a la ploma d'aquell abat d'escàndol tan conegut com l'Abat Casanova.

La nena romàntica que també l'ha llegit, perquè hi ha noia que qualsevol cosa llegeix, no ha pogut per menys que idealitzar a l'abat Casanova amb una figura més o menys simpàtica d'home guapo, ros, si són els homes rossos els que li plauen, moreno, si són aquests qui la fan glatir. Amb ell, doncs, són moltes les dones que hi han somniat, són moltes que l'han desitjat, però si aquestes dones haguessin conegut a mossèn Llorenç, el jove capellanet que anà per desgràcia d'ell a caure an aquell poblet miserable de

nostra alta muntanya, ja no l'haurien somniat més a l'abat del segle XVII, sinó que haurien somniat amb mossèn Llorenç, perquè, llatines apart, era mossèn Llorenç, amb la seva mirada d'àngel bo, i amb el conjunt de tot ell que'l feia semblar un nin d'aquests que han crescut depressa i semblen homes abans d'hora, un capellanet que se vos feia simpàtic a primera vista.

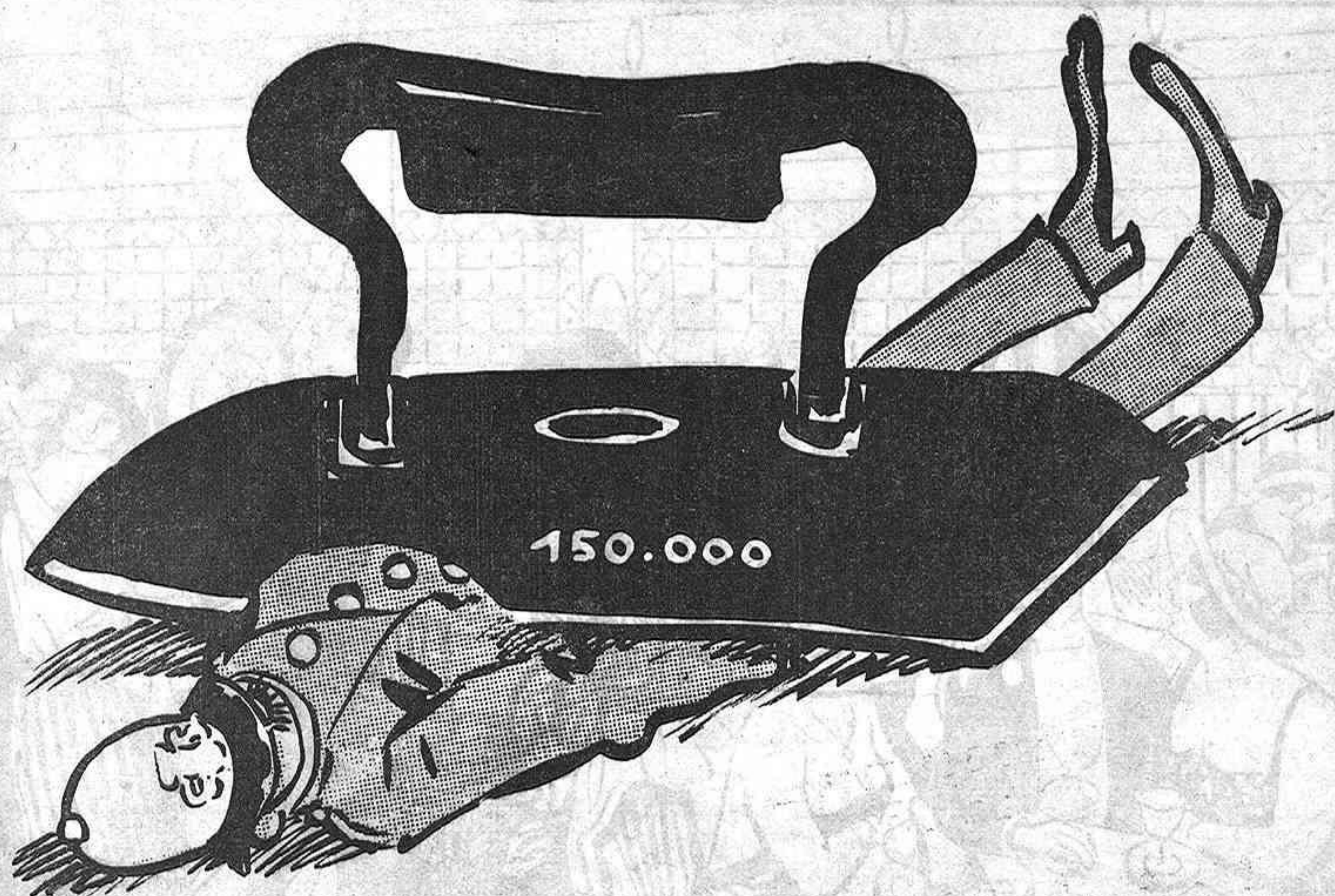
¿Com devia ésser que un capellà així, digne d'ésser guardat com a relicari dins d'una vitrina, aquí on s'ha fet popular el capellà-ventre, potent i roig de cara, amb ulleres i rostre de maligne, anés a parar allí an aquell recó de món? Qui ho sap! Sols Déu, si d'aquestes coses es cuida —que se'n tindria de cuidar— i qui li devia enviar deuen saber-ho, perquè, vaja, mossèn Llorenç no hi estava bé allí. El seu ver lloc, devia ésser en una d'aquestes parròquies barcelonines que ja han pres i guanyat fama de mondanes i alegres. Perquè inclús ell, per molt obedient que fos a les ordres dels seus superiors eclesiàstics, quan devia arribar dalt d'un burret amb que el sagristà l'anà a cercar a l'estació propera, allà dalt de aquell pic de muntanya des d'on obirà per primera volta la seva rectoria, degué quedar esblaimat al comparar en la desolació que des d'aquell dia tindria de viure; devia creure en aquell moment, que lo millor seria deixar de creure.

Fa temps, ja, que nostre mossèn Llorenç vegeta, més que viu, en aquell poble on l'hem vist arribar. Ja té fama, sobre tot de bon confés, i això fa que de la parròquia veïna inclús, llunyana

ESCOLA REALISTA

—Vagin entrant, senyors: Aquí s'aprèn de robar, de matar, d'assaltar trens i moltes altres petiteses més!

LA PLANXA

o'propera d'unes sis hores, hi vagin molts, quasi bé tots els feligresos a confessar-s'hi; ell no sap pas a què atribuir-ho, fins que un dia rebé la visita de mossèn Joan, tipus perfecte de capellà cebat. Després de parlar un xic de les coses celestials, mossèn Joan portà la conversa allí on ell volia, a les terrenals, i se li planyé de que li prenia la parròquia:

—I això, mossèn Llorenç, no està bé, perquè si les dones de la meva Parròquia venen a confessar-se amb vostè, aquí entre nos, li tinc de dir que no és perquè vostè ho faci més bé o més malament que jo, no, això no; si venen és perquè vostè, que és molt novell, els hi fa més baratet, perquè veiam, quina penitència els dóna?

—Ai, valga'm Déu!—contestà mossèn Llorenç.—Parts de rosari, Pare-nostres, Credos...

—Calli, home de Déu, calli. Jo segons el pecat els poso per penitència que em portin una llonganissa o un pollastre, i miri a l'Agneta de cà'l Toxó no la vaig volguer absoldre, si no em portava un garrinet, i vostè me la va absoldre per res. Home, mossèn Llorenç, no la faci anar tan barata l'absolució!

BOLVA

No han observat que fa una temporada que els periòdics de Barcelona van plens de *proverbios chinos*? Els firma un tal Nang-Tang, que es veu que la sap molt llarga. La Rochefoucauld al seu costat és una cafetera rovellada. Lo que ens ensenya aquest chino és una mena de *jiu jitsu* moral que, vaja, n'hi ha per a dir-li: És un ex jesuita vostè?

Hi ha qui diu que no hi ha tal xino ni tal aca: que és un element de la Patronal disfressat de xino.

«COMMENT ELEVER NOS FILLES»

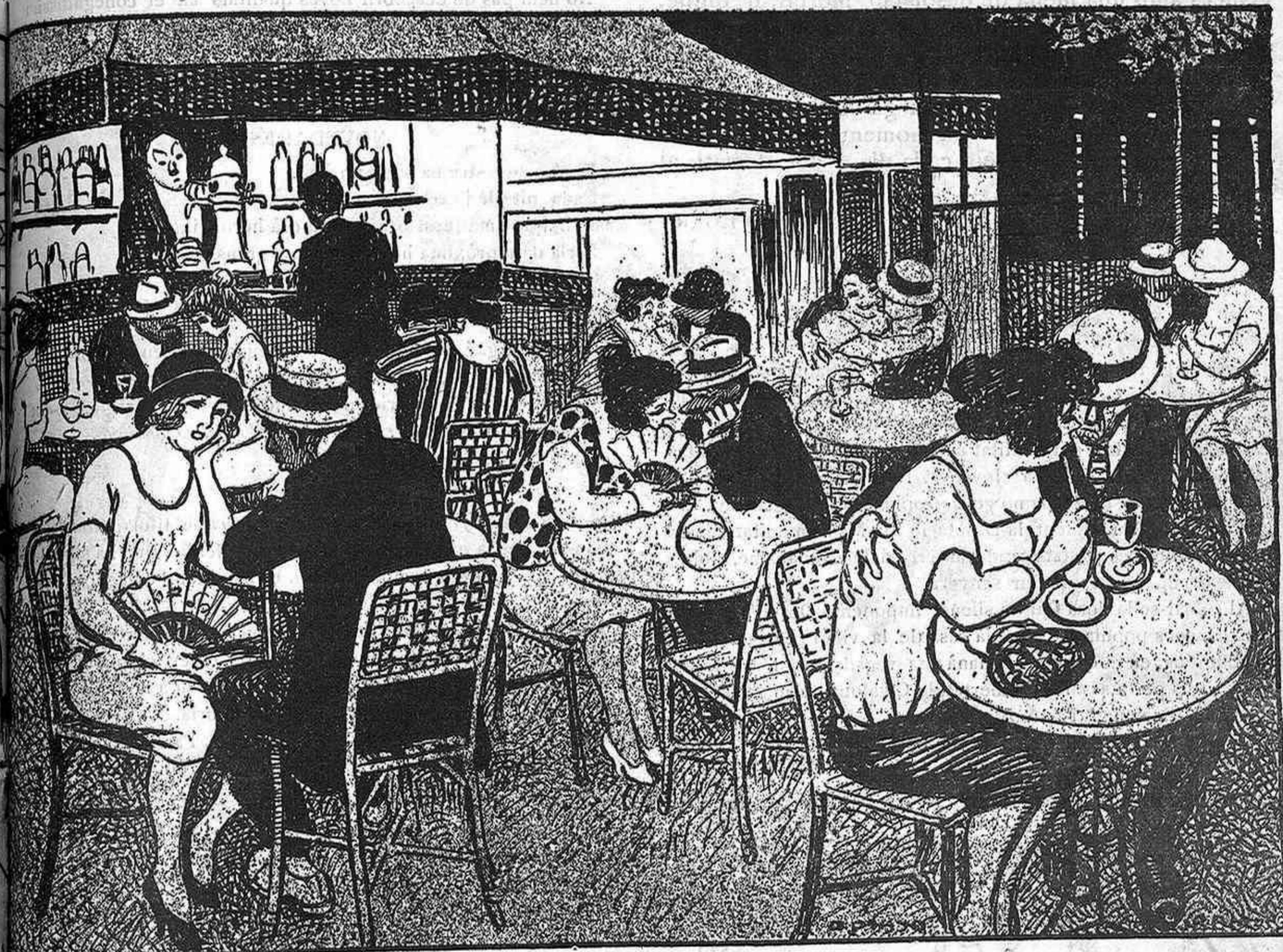
No és la primera vegada que parlem de Madame Leon Daudet (Pampille), an aquest *Glosari*. An aquells jorns terribles de la guerra, havíem tingut ocasió de recollir les seves paraules d'amor an els pobres soldats que anaven caient a les trinxeres. Havíem parlat amb emoció del seu geste generós (del que n'havien tingut proves alguns voluntaris catalans), i havíem parlat d'aquell pregó de caritat comunicativa que només podia sortir d'un cor entusiasta de gran dona.

Avui tenim de parlar d'un llibre seu que ens ha arribat, titulat *Comment élever nos filles*.

Aquest llibre podríem dir que només el podria escriure una escriptora que reunís una distinció de gran francesa, i un cor i un enteniment de mare. Allí, els que tingueu la sort de llegir-lo, no hi cerqueu pas aquell feminisme de moda que prediquen algunes dones que quasi es pot dir que no en són, i que si en són, no volen exercir-ne. Allí hi trobareu lo que ha de dir una mare que sia mare per a aimar, missió i convenciment, ajuntat a la distinció que la mare

L'Excelsior.—Cabaret aristocràtic, on va la gent que vol ésser vista

El Xiringuitu.—Bon lloc per a fer ressopó, al que va la gent que no vol ésser vista

sigui una senyora i la senyora una consellera. Allí hi ha l'amor al bressol i l'educació de l'esperit. Allí hi veureu uns braços forts per a sostenir els infants al nàixer i un gran tacte per a dirigir-los; i tot això, escrit amb alegria de cos i salut de l'ànim; amb aquella força que dona un convenciment equilibrat, i sense flaïre de tinta, de retòrica, ni de sermó: tot consells que arrenquen del viure.

Voldriem recollir-ne molts d'aquests consells, però ens manca lloc, però aquí en van alguns, collits a l'etzar, d'aquest llibre de jardí i de fruitar.

Parlant dels primers anys de la vida, diu amb gran delicadesa:

«Potser diré una cosa monstruosa, mirat baix el punt científic (no ho sé ben bé), però jo afirmo que els nois petits necessiten tantes manyagades, com bona llet. Si viuen en una atmòsfera freda, indiferent, els hi manca alguna cosa; si ningú els diu macos es tornen lletjos; si no els hi diuen a cau d'orella petits secrets familiars, ja no hi ha res que els interessi...».

«Jo no he vist res més trist i més terrible que una sala-dormitori de criatures petites. Estaven ben cuidats, ben acotxats, les vetlladores que els cuidaven

ho feien amb bona voluntat, però aquella gran sala grisa, amb els murs freds i plens de nuesa, sense consol ni misericòrdia, amb aquells llitets arreglats d'una manera simètrica, donaven una idea tan gelada de maternitat administrativ, que donava tremolor. Allí hi era tot, tot, menys el consol. Els crits terribles de les criatures omplien totes les sales. Aquells fills abandonats, semblava que cridaven la mare...»

I quasi tots eren lletjos, d'una lletgesa repulsiva; caps punxaguts, galtes caigudes, fronts bonyaguts i boques torçades, caricatures d'un mes que semblaven vells de naixença.

Més enllà, parlant de les il·lusions dels infants, veient:

«Per a un infant no hi ha coses petites. El bombó de xocolata que li porten an el seu llit, té el valor que té per un avaro l'heredar una grossa fortuna; el joguet que li donen, per senzill que sigui, és una explosió de joia i d'agraïment, amb una desproporció quasi còmica. L'infant es creu que tots els marxants només existeixen que per a ells...»

Aquest sentiment d'esperança, em recorda la vi-

sió corprendora d'un infant de set a vuit anys, pobre, magre i amb unes croses, que va obrir la porta d'una botiga japonesa, al carrer de Bach, on me trobava, i va preguntar a la marxanta:

—No tindrien cap joguina trencada que em poguessin donar?

—No, avui, no!—va dir la marxanta.

Es que el noieta era un parroquià, que li donaven lo esbocinat en lloc de tirar-ho a les escombraries.»

Després parla en altres capítols, tots plens de finesa d'observació, de l'«Edat d'or», de l'«Armari de roba blanca», de «Els estudis», de «La caritat», de «Els modors», de «Els sports», del «Tractament amb els criats», de «El jorn d'una senyora de sa casa» i de tants, que pel nostre plaer els traduiríem d'un a un.

Com això no pot ésser, recomanem a les mares que el llegeixin full per full i que no en perdin ratlla. En ell trobaran lo que moltes senten, interpretat per un cor senzill i per una gran jardineria d'ànimes.

Conte oriental o garrafal

Des de que el món és món, que a Bagdad no hi havia hagut un home tan lleig com Ali-Caca.

Com que no era vanitos, des del primer dia del seu regnat va donar l'ordre de retirar del seu palau tots els miralls en els que hauria pogut trobar el reflexe del seu rostre que l'hauria sotmès a sinistres reflexions.

Un jorn es passejava amb el seu gran Rafart per les golfes del palau que servien per als mals endressos. Allà hi havia mobles vells, roba bruta i grans gerres curulles d'or, de fems i de diamants.

De sobte el sultà llençà un crit perquè acabava de veure un espill abandonat en un recó. Atret per una coqueteria invencible, es precipità a agafar-lo per a mirallar-se.

Es posà a plorar com un ximple, destruint tot el que li podia quedar de bellesa.

Va plorar molta estona sense poguer apartar l'esguard de l'imatge funesta.

El seu visir Rafart també plorava com un cocodril. Per fi el sultà s'aixugà les llàgrimes al donar-se compte de que el plorar no servia de res. Al veure que el visir continuava sumicant i llençant fondos

XARAU

gemecs amb una mena de desolació mortal, li digué:

—Per la barba del profeta, la teva insistència és ridícula. Es tracta de la meua cara i per lo tant soc jo el que té de desesperar-se i no tu.

—Llum dels creients!—gemegà el visir.—Vos heu plorat, perquè us heu vist un moment la vostra cara en el mirall; però jo la veig cada dia i del dematí al vespre.

FERRAN D'EGARA

SANT BOI

Diuenge tingué lloc a la bonica vila de Sant Boi, l'acte de col·locar la llosa costejada per subscripció pública, a la tomba del que fou Conseller en Cap, En Rafel Casanova.

L'acte, organitzat per l'entitat nacionalista de la nostra ciutat, «Els Montserratins» i per la «Joventut Nacionalista» de Sant Boi, obtingué, malgrat el temps no gens propici, un èxit esclatant.

Hi assistí l'Ajuntament, la Diputació i la Mancomunitat, i bona part de les nostres entitats capdavanteres del nacionalisme, moltes d'elles acompanyades de llur senyera.

Al cobrir-se la llosa fou un silenci imponent. Després es cantaren cançons populars davant la casa de la vila i per la tarda hi hagué míting, en el qual es demanà una vegada més força de voluntat a tots per a assolir la llibertat de Catalunya, cantant-se, per a finalitzar dignament l'acte, *Els Segadors*.

Una festa simpàtica i digna de tot elogi.

Això del «Teló enlaire» per ara, que sembla que hi ha intencions de fer-lo baixar per força. Res, que els comedians es senten *farrucos*. An ells això els hi succeeix al revès dels altres. Els altres s'hi senten a l'entrada d'estiu; ells a l'entrada d'hivern. No és gaire pràctic. Va millor passejar a l'estiu.

Si les coses no s'han arreglat, que val més que s'arreglin, ahir era el dia assenyalat per a donar el cop.

Diuen que el govern vol intervenir-hi. Nosaltres ho trobem encertat. Ningú més apropòsit que ell amb això de comèdies i comedians.

També s'ha dit que els americans han ofert teatres ambulants.

Idea magnífica. Un teatre de *quita y pon* cada companyia, una cuina ambulante i una tenda de campanya, i alça!, carretera amunt a cercar on volen comèdia.

Al nostre entendre l'art no hi perdria gran cosa. Potser serien permesos certs atreviments casolans que moltes empreses a so de bombo i platets ens duen de l'estranger.

Talia ens dongui seny a tots per a solucionar-ho tot com a bons amics!

ROMEA

Ja tenim En Frègoli, l'inimitable Frègoli que en l'art de la transformació conserva la mateixa lleugeresa que en la seva joventut.

No hem pas de descobrir noves qualitats an el conegudíssim artista. Ens plau tan sols adherir-nos als elogis que unànimement se li han fet i al favor que vé dispensant-li el nostre públic omplint la sala cada nit.

I és que s'ho mereix

NOVEDADES

El circ eqüestre ha sigut un èxit.

Cada nit ple i cada nit més aplaudiments. Sobre tot al gran Rastelli, que en aquest pas esdevindrà heroi ciutadà.

Per a data pròxima hi ha anunciats grans debuts.

Celebrarem que persisteixi l'èxit.

TIVOLI

Dimarts degué debutar an aquest elegant coliseu l'actor Gonzalo Gobelay, posant en escena *El intérprete de Hamlet*.

Segons la premsa americana, es tracta d'un gran tràgic, essent les seves creacions *Espectros*, *Magda* i *El obscuro dominio*.

Esperem poguer-ne parlar.

POLIORAMA

La fruteria de frutos o *Que colección de brutos!* títol quilomètric d'una obra per la qual no val la pena tanta feina i que ha sigut la primera estrena de la temporada, tan brillantment començada en aquesta casa.

El señor García Alvarez no ha estat pas massa encertat aquesta vegada i d'aquesta mateixa opinió deuria ésser el públic que assistí a l'estrena per l'acollida indiferent que feu a l'obra.

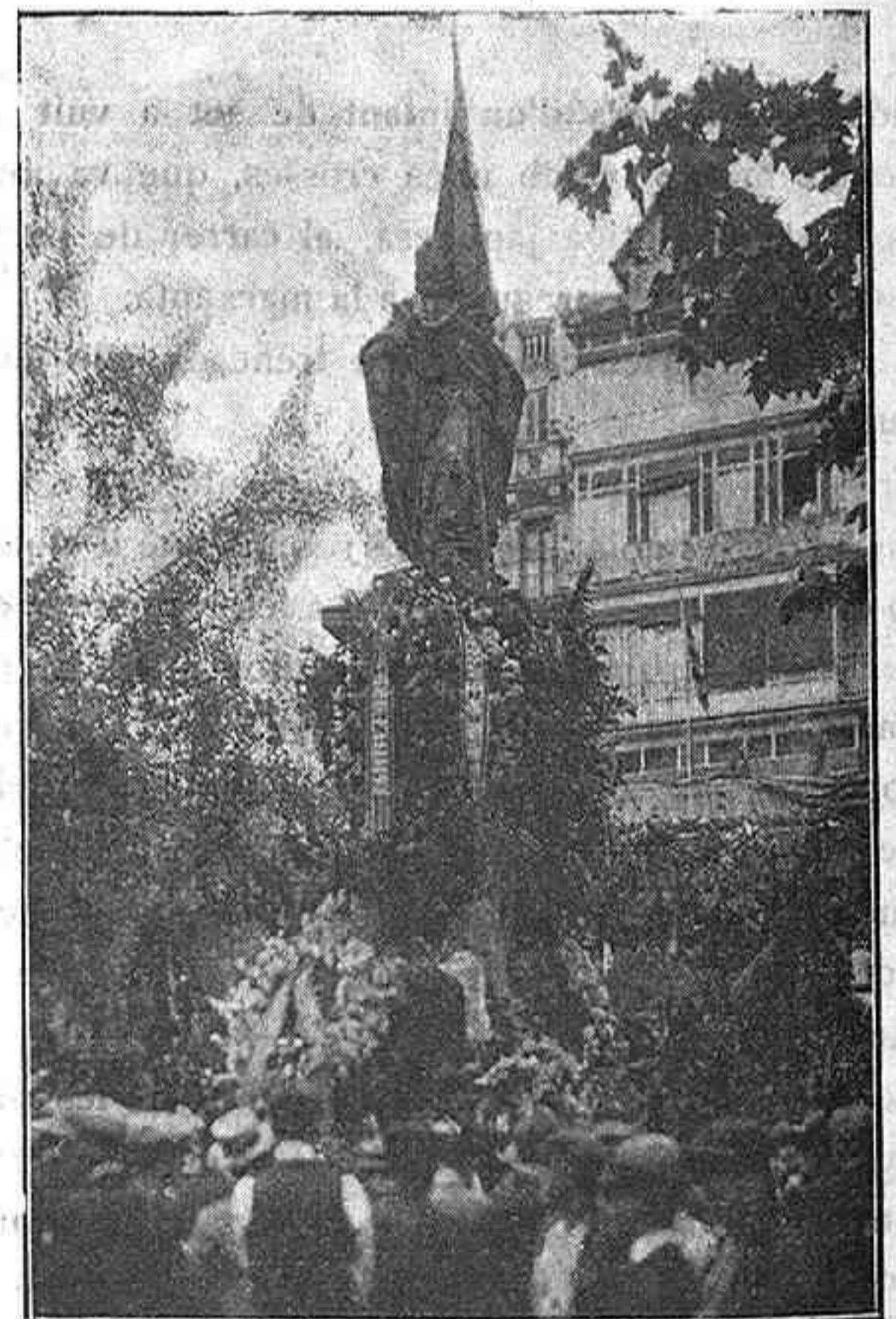
Això de l'astracanada, ha passat ja a l'història.

Cal fer remarcar el treball de la senyoreta Palencia i dels senyors Güell i Parreño. Llàstima de voluntat per tan poca cosa.

ESPAÑOL

Es projecten an aquesta casa pel lícules científiques, totes elles molt interessants des del punt de vista tècnic, però poc profitoses com a espectacle.

No obstant i això, cada sessió ha sigut un ple i és de lo que's tractava.

El monument d'En Rafel de Casanova durant l'homenatge d'aquest any

(Fot. Casa Casella)

LA VAGA DE CÒMICS

— Haurem de matar el temps així.

COMICO

Tarda i nit *Que és gran Barcelona!* Nosaltres fariem sessió matinal. També fóra un èxit. Quan la cosa s'ho val, cop d'hores extraordinàries.

BOSQUE

Ha sigut un èxit l'actuació d'En Sanz i la simpàtica cançonetista Pepeta Iris.

Quedà demostrat que els d'aquesta casa saben fer-ho i el públic no els hi regateja el concurs.

COMÈDIA

Pròxima a finir la temporada d'estiu per a començar amb més braó la d'hivern, la que indubtablement serà un èxit, a jutjar pels elements en que compten, darrerament s'ha posat en escena *Tenorios* i *L'ànima és meua*.

Ambdues obres assoliren un èxit esclatant.

Es digne d'elogi el treball de les senyores Monasterio i Prats, i dels senyors Claramunt, Trull, Adrià, Fornaguera, Doménech i Domínguez.

Debutà la senyora Maria Callejas que ens demostrà ésser una actriu d'excel·lents condicions.

Cal fer remarcar el treball que en l'obra patriòtica d'En Guimerà, feu En Xuclá, actor que sap dir i sentir com cal les coses.

Per a demà *Zazá*.

Al caire de l'abim

Al caganus de Cà'n Xulitus li semblà petit el poble nadiu, i no avenint-se ni amb les feines del conreu del camp, ni amb el tarannà de la seva família, decidí fer el farcell amb les millors prendes de vestir; desenterrà del cul del bagul un pessic de cabals acoblats després de molts sacrificis; prengué comiat dels pares, dels germans i de tot el poble, i després de dues hores i torna, d'un pas militar per la carretera polsosa i plena de sotracs, arribà sense alè, però curull d'esperances a l'estació on trobà el carril que'l portaria al port de les seves il·lusions, an aquella dolça Barcelona que tantes vegades havia sentit alabar per l'home més baliga-balaga del poblet, el fill pròdig de Cà'n Tit.

Per fi arribà a ciutat i lo primer que feu en la terra dels seus somnis, sigué anar-se'n a una fonda a donar compliment a l'estòmac defallit, i treure's tot el polsim de les seves robes i les negrors de les seves carns.

I... passaren uns dies, i ja orientat per les noves coneixences, trobà on anar a treballar i on divertir-se.

I gairebé ja no's recordava dels que havia deixat an aquell reconet de muntanya.

LES 150,000 DE L'ALA

—Tancat innocentment!... Si les hagués arreplegades, ja volaria amb elles!

Amb el bon temps, aparegué la festa més gran de la barriada. S'aixecaren envelats; les orquestres feren de les seves amb les serenades, amb les americanes de pinyol dolç i els valsos de rajoleta. Els xarlatans i les parades de juguets—curulles d'alegria per la mainada—eren l'animació de la petita Rambla. A l'extrem de la mateixa, hi havien instal·lats els cavallets, les barques, la massa que enforteix el cos i enflaqueix la butxaça, i els imprescindibles artistes de la *Fotografia al minuto*.

Al nostre heroi, tot aquest gabadal de coses el meravellaren; però lo que més li cridà l'atenció, sigué la barraca de l'èmul de Napoleón. La gòndola veneciana, l'aeroplà, l'automòbil i un seguit de figures decapitades—quines de moment, mancà poc per no posar-li la pell de gallina—arribaren a treure'l de fogó.

I restà pal·plantat fins que un estol de noies cridaneres i de joves insolents, el desencantaren. Fins llavors, no comprengué el comès de les pintures i, inconscientment portat per l'entusiasme dels demés i per les mans del propietari de la barraca, posà el cap darrera el bastidor. Una llum potent que'l cegà es mostrà uns segons i una veu esquerdada com la d'un *croupier*, digué:

—Ja està. *Vayan pasando! Al minuto!*

Una nova ratxada de curiosos amb empentes i esgarrapades—més o menys innocentes—s'obriren pas i En Xulitus quedà com aparedat a un angle del «Palau de la fotografia».

Mes l'encarregat de les *revelacions* no'l perdé de vista i fent-li entrega de dos retrats regalimant mu-

llena i embolicats amb un tros de paper d'estrassa, amablement deixà sentir:

—Si és servit, jove. Sis ralets.

Nous crits d'alabança al petit comerç, i un nou remolí de curiosos, el deixaren al bell mig del carrer.

L'aire purificador del mar l'asserenà i sentint dintre seu un pessigolleix d'alegria amb la contemplació d'aquell retrat, i amb el dubte de si era ell mateix la reproducció d'aquella elegant figura, no parà les gambades fins arribar a la dispesa.

Després de sopar, es retirà tot-seguit a la seva cambra, prescindint de la paraula donada a la noia de l'agutzil de que hi ballaria els dos primers d'aquella vetlla. Llavors recordant-se dels pares i de tots els que deixà an aquell humil i plàcid trosset de terra de les seves entremaliadures d'infant, i per deslliurar-se de l'enfarfec d'idees que anaven acumulant-se dintre seu, resolgué escriure llargament als d'allà abaix, la lletra que feia tant temps era esperada.

«Estimats pares: El motiu d'adreçar-vos aquesta lletra, no és altra que dir-vos, que en celebració de la Festa Major d'aquesta barriada, he prés part a la festa amb quin trajo em podeu veure. He tingut un èxit gros; guanyo els diners a carretades; per lo tant, si disfruteu de salut, el dia que us vingui a tom, no deixeu de visitar-me.

Amb una forta abraçada per la mare i unes quantes més pels germans, pels cosins i per tota la demés família, i amb records que repartireu per En Tit, el Tomàtecs, Xerrapeta i per tothom, es despedeix vostre fill que no oblidia i sempre estima

XULITUS.»

L'efecte que causaren les ratlles anteriors, sols el sabrà el que llegeixi aquesta contesta:

«Xulitus: Mai hauríem cregut que lluny de nosaltres t'haguessis esgarriat tant, i amb tanta pressa. Pensa que les portes de la casa restaran barrades fins i tant no t'allunyis de la «mala vida». De la llista de bens, repartits pels fills, n'has sigut esborrat. No pensis amb nosaltres fins i tant no tornis pel bon camí. Déu et guii.

GERONI I CISETA.»

—Això no val!—exclamà En Xulitus—L'execució d'aitals amenaces, serien pitjor que una broma pesada! No pot ésser, no pot ésser!

I agafant novament tinta, paper i ploma, desenrotllà la seva defensa:

«Jamai desobeïts pares: Seguint les vostres atinades indicacions, he deixat la «mala vida» i torno a fer de tintorer, com si res. Els diners que havia recullit amb l'antic ofici, n'he fet almoïna als pobres necessitats del meu carrer. Poseu-se tranquils i sabeu que està a les vostres ordres el fill més obedient de la terra.»

I vuit dies més tard, com a epíleg d'aquesta anècdota, rebé una nova lletra.

«Sempre volgut fill: No havíem dubtat mai de la teva bondat; per lo tant, per l'agost no deixi's de vindre a la nostra Festa Major i seràs rebut amb els braços oberts per tota la família.

Records de mossèn Butaret, del jutge i demés autoritats, dels teus amics Tit, Xerrapeta, etc., etc. El teu pare,

GERONI

P. D.—Una altra vegada no ens donguis un disgust com aquest; pensa que és una «mala vida» això de fer de *torero*.»

I aquí teniu explicat el guiri-gall de la família Xulitus, promogut per volguer marcar «etxures castices», en un retrat, un dia de Festa Major.

P. DEL HARO

FOOT-BALL

Júpiter - Barcelona

En el Poble Nou, i prop de l'«Alianza», varen jugar aquests dos clubs un partit que fou bastant divertit. Guanyà el Barcelona per sis *goals* a zero, que foren entrats per En Samitier, l'Alcántara, En Gracia (ull, caixista!, no posi les dues paraules juntes que resultaria un nom de femella), En Piera i el sext En Viñals, després de dir un xistu an En Castro.

Avenç - Espanya

El segon va presentar un equip de tot a o'50, i és clar, els nois de l'Avenç s'hi van aprofitar de valent, guanyant per cinc *goals* a zero. L'Espanya volgué apretar als últims moments, però es va trobar amb una «Barrera» i una «Roca», molt difícil de passar. En «Bota» va recórrer la «Plaza», portant «Cortes» per als «Sastres», però no es va guanyar la vida.

Español - Tarrassa

L'Español s'ho va fer amb el Tarrassa, però la sort es va decantar pels panyos. Es coneix que vé l'hivern! En total, es varen fer sis *goals*: quatre per als d'En Sala i dos per als de casa. El Tarrassa porta un jugador que «Levilla» un joc molt caio. El felicitem.

Propers partits

Encara no fa una mica de fred i ja comencen els nostres clubs a portar-nos equips estrangers. El Barcelona, ens farà veure els dies 16 i 17 el Pro-Vercelli, equip italià, campió de dita nació, i segons notícies diuen que són unes teres i que ho fan més bé que En Titta Rufo, clavant un pinyol. «Lo que fuere, sonará», que diu «Don Clodoaldo».

També el Español ens portarà el Imperia, de Lisboa, que lo mateix fan un *goal*, que ballen un «tado»; tot depèn del so que toquin els contraris, no els hi sembla?

Nosaltres hi farem cap, perquè això del futbol té cada sorpresa!

REM

Campionat d'Europa de rem

Estimat llegidor, aquesta setmana parlarem també de l'aigua. Nosaltres que, si hem de dir la veritat, ens fa por tant suc per a tan poca carn, ens tinguerem que resignar amb motiu d'aquest aconteixement, i vàrem passar dues tardes olorant la mar.

Hi anàrem disposats a veure com corrien els «asos» del rem i, quan vàrem veure allò que se'n diu «skiff», els dobles «Sculls», els vuit i quatre en punta, ens quedàrem astorats. Els reis del rem foren els suïssos. Sembla mentida, veritat? Doncs, és així. I per a demostrar-ho, solament hem de dir que se endugueren els primers llocs. Fins estem per creure que fer formatges i remar, vé a ésser una mateixa cosa.

Per cert que el diumenge, amb motiu de la pluja, el públic es va mullar de valent; però, és allò, veient tanta aigua, no venia d'una gota més. Què caram, un dia és un dial!

Va anar de ben poc, també, que, En Papitu, En Corredises, En

TOT SÓN MANERES

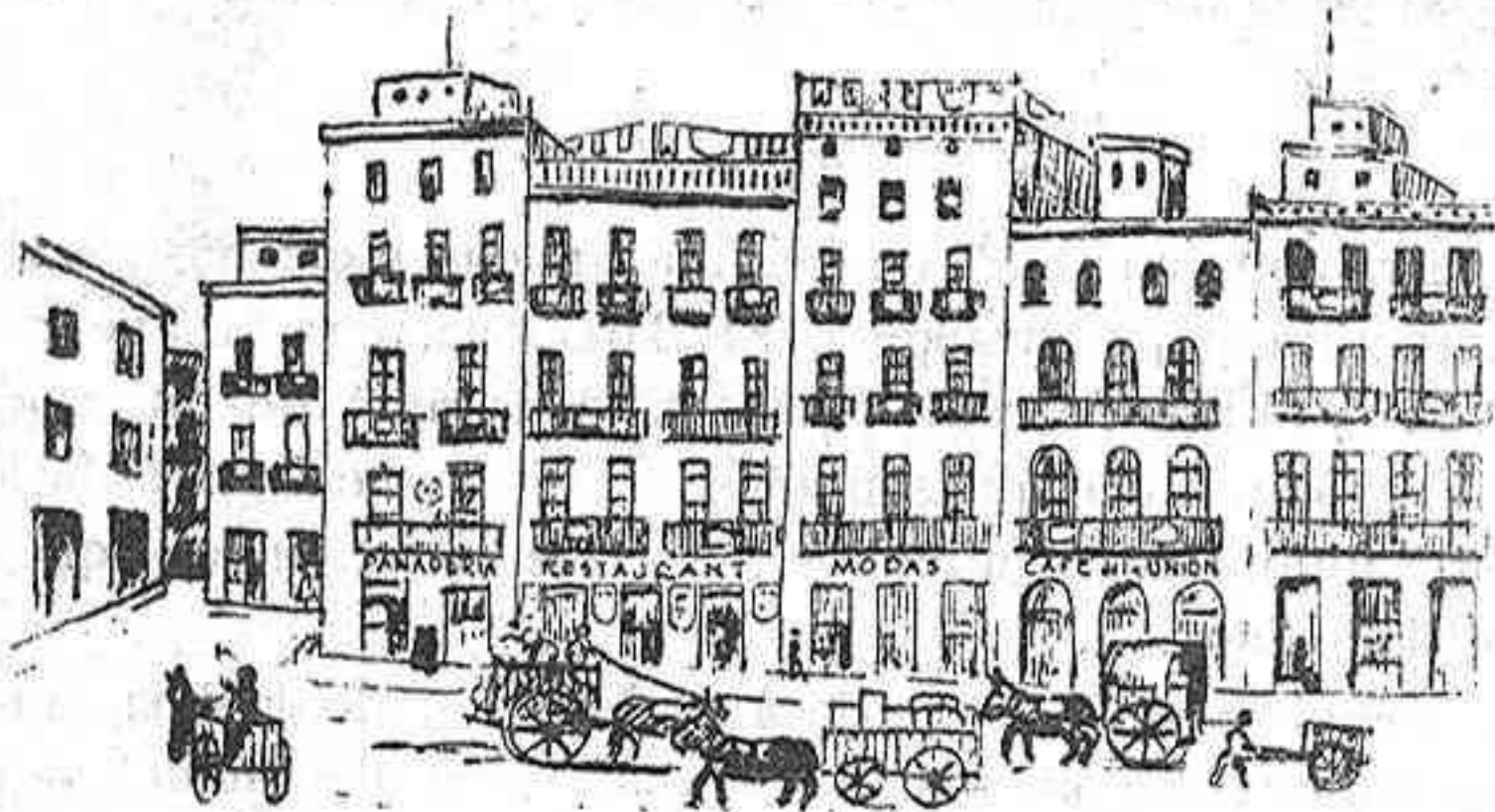
El que treballa amb els punys

El que treballa amb els peus

ELS AFICIONATS

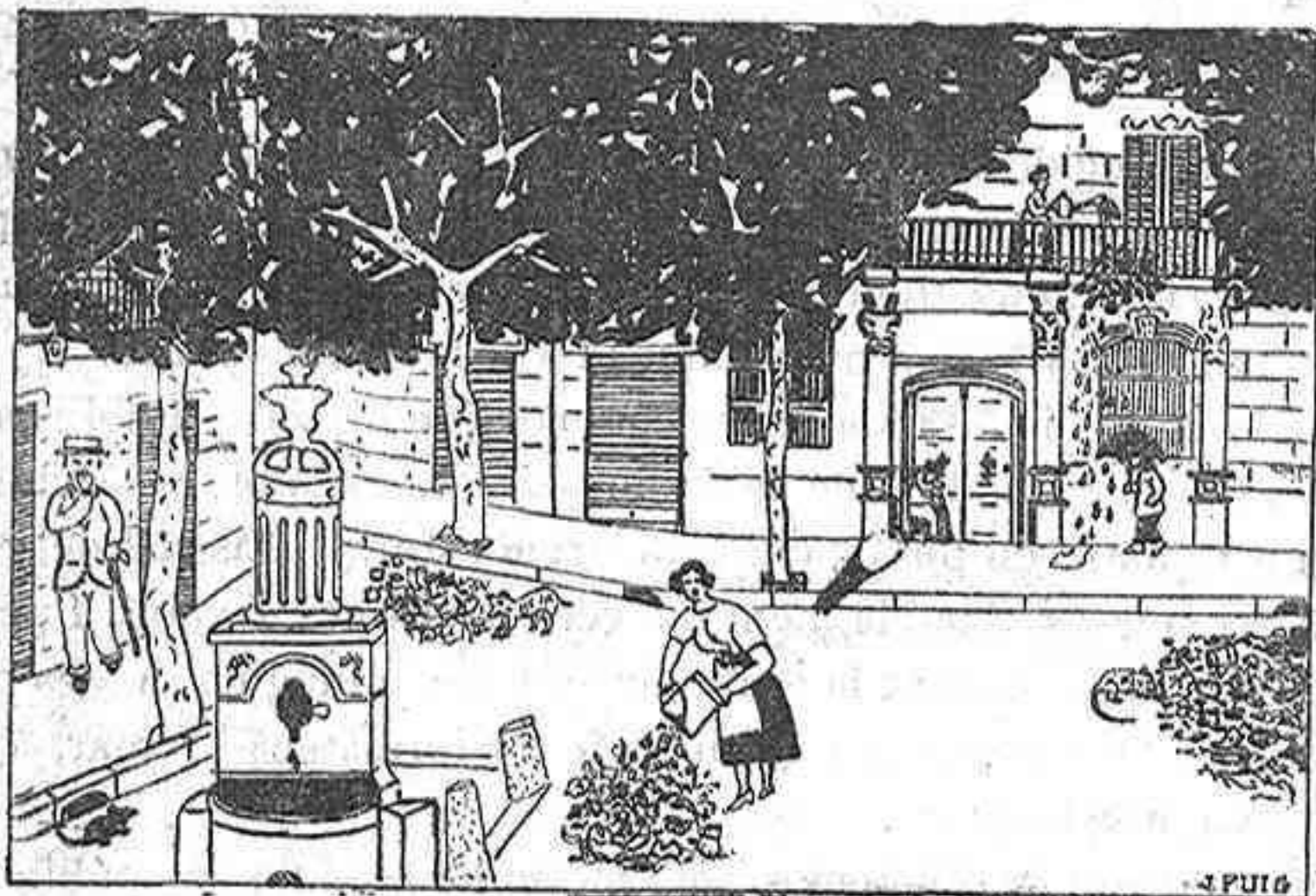
(Comencem en aquest número la publicació de dibuixos que tinguin algun valor i que'ns són remesos espontàniament)

Abans: Vida tranquil·la i barata

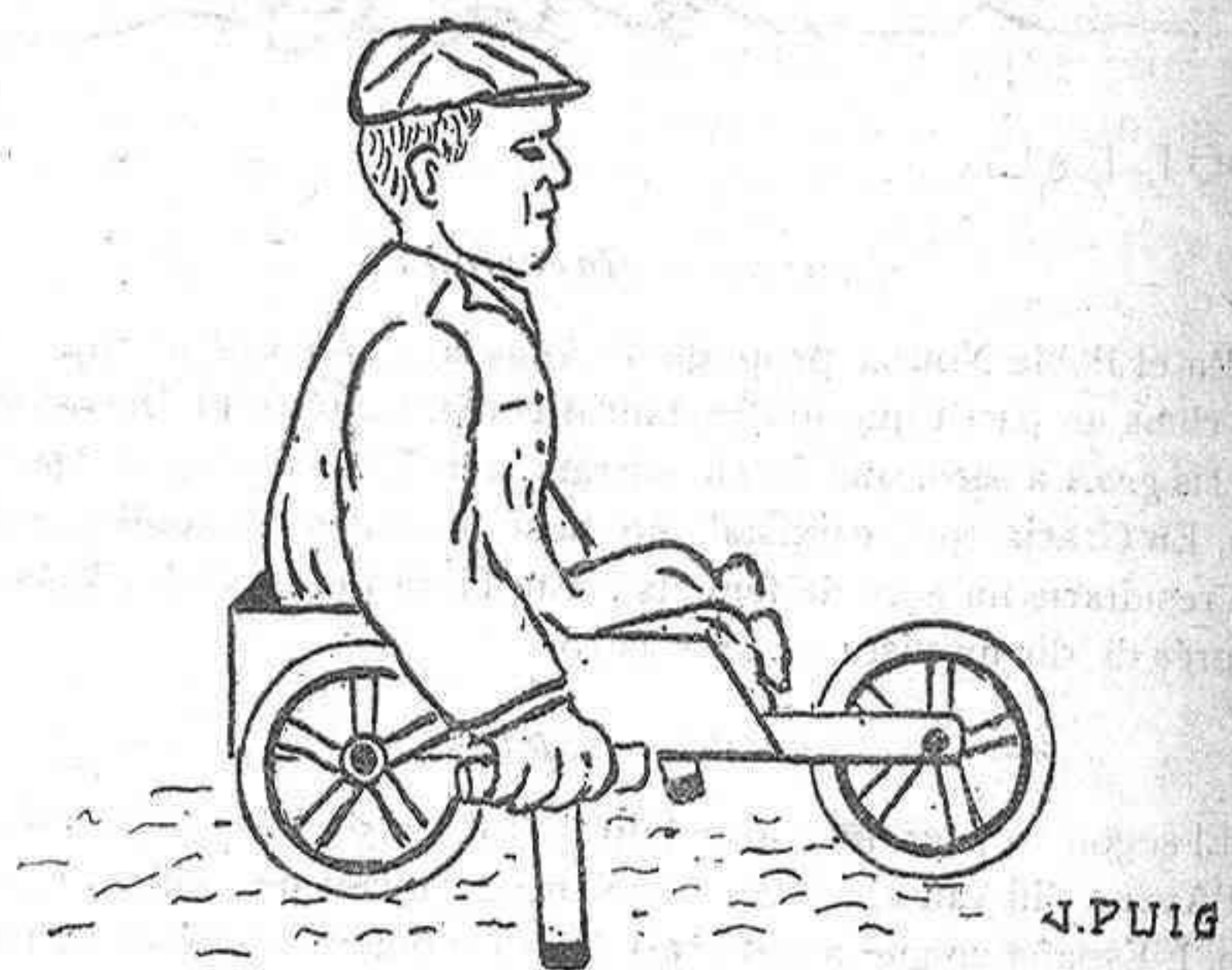

Avui: Vida agitada i cara

QUADRES BARCELONINS

La dreta de l'Eixampla a les deu de la nit

NOU IMPOST

—A veure si també serà de luxe el meu carro!

Borgia i un servidor de vostès, ens anessim a fer una visita als peixets, puix el nostre «palco» d'un xic més cau a l'aigua. Sort de la Providència. No siguin mal pensats, que aquesta no era cap damisel·la, eh! I prou de rem.

BOXA

Per ara, la tranquil·litat és més que complerta. Solament s'espera el combat Sáez-Alís, que promet ésser l'aconteixement de la temporada del cop de puny. També es parla de que En Taxonera s'ha quedat l'«Iris Park» per a fer-hi vetllades, i que l'Elías té «La Bohemia», i que fins s'aixecarà un edifici «con todos los adelantos que la ciencia ordena», perquè la «grey» pugilística pugui disfrutar d'aquest deport que és l'«antesala de la reforma de la fachada».

I fins la setmana que vé

NOTUS

ESQUELLOTS

L'assalt al tren va estar fet en un instant. Els periòdics fa quinze dies que en parlen. Cada dia et trobes amb el mateix títol en tots els diaris: *L'assalt al tren. De l'assalt al tren. De l'audaç assalt.* Prou, prou! No veieu que divertiu tant al públic amb la vostra xerrameca que fins li feu desitjar que n'hi hagi aviat un altre?

«»

Catalunya triomfal A les Escoles Normals una càtedra de català, a Holanda una Exposició d'artistes catalans, a París es pu-

blica en francès el *Català de la Manxa* i una Antologia de poetes catalans traduïts al francès i aquest hivern es representaran a la capital de França, obres d'un autor català. Però el senyor Esteve dirà: A mi què? Si no em deixen pujar els lloguers, me'n fum.

«»

Quina sort la de l'Ambrós!

Ell si que pot dir que totes li ponen, figureu-vos que a les curses de cavalls de Sant Sebastià, un dels seus cavalls, ha guanyat el premi de mig milió de pessetes.

I nosaltres que el crèiem tan manso!

Mira, mira com s'espavila!

Al menys, si guiat pel seu bon cor després d'aquest quantió de guany, renunciés la paga d'aquest any, no ens podríem queixar del tot.

Lo bó és que la sort de l'Ambrós, s'ha encomanat al seu amic Sánchez Guerra. Aquest feu una aposta a favor del cavall Ambrosià i guanyà més de vint mil duros.

Vols dir que no vareu fer trampa, i que tu Sánchez no ho sabies que guanyaria el cavall del teu amic?

Bueno, a veure si un dia que sàpigues que ell té de guanyar, ens avises, sinó ho direm que feu trampa.

«»

A Nova York ha mort de fam un milionari. Tenia cases i finques per valor d'uns quants milions i en una butxaca se li trobaren 37.000 dolars en bitllets de banc. I s'ha deixat morir de fam. Tots són gustos. Aquestes coses només passen als Estats Units. Aquí els milionaris fan morir-se de fam als altres. Amb això no són egoistes.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

A caba de posar-se a la venda

Mapa del Partit Judicial

de

Vilafranca del Panadés

Publicat per la MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Preu

Pesetes 2

ARANCELES DE ADUANAS

EDICIÓN VIGENTE CON EL TRATADO CON FRANCIA

Encuadernada

Pesetas 7

NARCÍS OLLER

PUIG I FERRATER

LA BOGERIA

(Novel·la)

Un volum

Pesetes 3

La dama alegre

Un volum

Pesetes 2

FREDERIC SOLER (Serafi Pitarra)

Cuentos de la vora del foch :: Cuentos del avi :: Nits de lluna

Preu de cada volum

Pesetes 2'40

OBRA NUEVA

G. DÍAZ CANEJA

LA VIRGEN PALETA

(NOVELA)

Un tomo

Pesetas 5

PRONTO EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE-ENCICLOPEDIA de la vida práctica para 1923

(Pueden los corresponsales formular pedido)

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

DE L'ASSALT AL TREN

—Què busca, senyor guàrdia?...

—Les cent cinquanta mil pessetes que no es troben enlloc.